

Prekogranični region "Drina-Tara"

"Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja
prekograničnih područja"

Beleške sa devetnaestog sastanka grupe zainteresovanih strana
prekograničnog regiona "Drina-Tara"

South Eastern Europe
SWG RRD
Regional Rural Development Standing Working Group

ABD
PROGRAMME

The project is funded by the European Union

Beleške sa devetnaestog sastanka grupe zainteresovanih strana
prekograničnog regiona "Drina-Tara"

14. novembar 2018.

Opština Višegrad, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

I. Lista učesnika

Na devetnaestom sastanku grupe zainteresovanih strana prekograničnog regiona "Drina-Tara" je prisustvovalo 57 učesnika, predstavnici zainteresovanih strana „Drina-Tara“ prekograničnog regiona, načelnik Opštine Višegrad i zamenik, predstavnici medija i SWG projektni tim.

Prilog 1: Lista učesnika

Prilog 2: Prezentacija -Rezultati i aktivnosti u prekograničnom regionu „Drina-Tara“

II. Program

14. novembar 2018. (sreda)

Sala Skupštine Opštine Višegrad

09:30 – 10:00 Dolazak učesnika i okupljanje

10:00 – 10:15 **Pozdravni govor**

Načelnik Opštine Višegrad, Mladen Đurević

SWG predstavnik, Predrag Marković

SWG predstavnik, Danica Nešević, regionalni koordinator za prekogranični region "Drina-Tara"

10:15 – 10:40 **Iskustva u implementaciji aktivnosti baziranih na pristup razvoja teritorije u 7 prekograničnih regiona u sklopu projekta finansiranog od strane Evropske Unije: "Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja prekograničnih područja"**

SWG predstavnik, Predrag Marković

SWG regionalni koordinator za prekogranični region "Drina-Tara", Danica Nešević

10:40 – 11:30 **Pregled podržanih manifestacija, obuka i studijskih poseta baziranih na pristupu razvoja teritorije u prekograničnom regionu "Drina-Tara" u sklopu projekta finansiranog od strane Evropske Unije: "Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja prekograničnih područja"**

- *Manifestacije*

- *Radionica:*

South Eastern Europe
SWG RRD
Regional Rural Development Standing Working Group

ABD
PROGRAMME

DRINA-TARA
CROSS-BORDER REGION

The project is funded by the European Union

- „Razvoj lanaca vrednosti u turizmu i agrobiznis sektoru - instrument za jačanje konkurentnosti prekograničnih regiona i ulazak malih proizvođača lokalnih proizvoda na regionalno tržište“
- **Studijske posete:**
 - Studijska poseta primera dobre prakse u proizvodnji jabuke u prekograničnom region “Prespa“
 - Primer dobre prakse “Drina-Tara regiona” u diversifikaciji ruralne ekonomije

SWG regionalni koordinator za prekogranični region “Drina-Tara”, Danica Nešević

11:30 – 12:40 **Diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim prekograničnim područjima kroz uspostavljanje malih lanaca vrednosti**
SWG predstavnik, Predrag Marković

12:40 – 13:10 **Diskusija i zaključci sa sastanka**

13:10 - 13:45 **Poseta administrativnoj zgradi Opštine Višegrad u Andrićgradu**

13:45 – 14:30 **Koktel u novim prostorijama Turističkog info centra u Višegradu**

III Beleške sa sastanka

Na XIX sastanku Grupe zainteresovanih strana "Drina-Tara" prekograničnog regiona prezentovana su iskustva u implementaciji aktivnosti baziranih na pristup razvoja teritorije u 7 prekograničnih regiona sa fokusom na prekogranični region „Drina-Tara“ u sklopu projekta finansiranog od strane Evropske Unije: “Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja prekograničnih područja”.

Cilj devetnaestog sastanka Grupe zainteresovanih strana koji je održan 14. novembra u Sali Skupštine Opštine Višegrad u Višegradu je prezentacija rezultata i aktivnosti u okviru SWG EU projekta “Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja prekograničnih područja“ kao i dobijanje preporuka u cilju diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim prekograničnim područjima kroz uspostavljanje malih lanaca vrednosti.

Oficijalno otvaranje skupa

Učesnike sastanka je pozdravio ispred Opštine Višegrad, načelnik Mladen Đurević koji je uveren da će se u narednom periodu nastaviti zajednička saradnja. On je naglasio da u Opštini Višegrad radi mlada tim i da ima dobar krug saradnika koji će omogućiti da Opština Višegrad krene napred. Opština Višegrad pored prirodnih potencijala kao što su reka Drina i Rzav može se pohvaliti Ćuprijom na reci Drini, Andrić gradom i drugim atrakcijama. U toku je realizacija 3 projekta: otvaranje Poljoprivredne apoteke, otvaranje otkupne stanice mleka i otvaranje Višegradske kuće koja će pružiti mogućnost za plasman i prodaju domaćih proizvoda. Načelnik je naglasio da će se u narednom uvezivanjem poljoprivrede i turizma stvoriti veća mogućnost i perspektive za razvoj.

Prisutnima se obratila ispred SWG RRD Danica Nešević, regionalni koordinator za prekogranični region „Drina-Tara“ koja se zahvalia svim učesnicima na strpljenju, trudu, entuzijazmu i ulozenom vremenu kako bi se uspešno realizovale projekte aktivnosti. „Imamo priliku da se sastanemo po 19. put i da obelezimo zavrsetak 5 faze ABD projekta-pristupa baziranog na razvoju teritorije koja ukljucuje predstavnike civilnog, javnog i privatnog sektora. Nadamo se da ćemo i u buduće razvijati naše partnerske odnose i unapređivati našu saradnju sa ciljem jačanja prekogranične saradnje, umrežavanja, podizanju kapaciteta, regionalne konkurentnosti, jačanja preduzetničkih ideja, kroz podršku razvoja ruralnih područja naših lokalnih zajednica u prekograničnom području“.

U proteklih par godina Opština Višegrad je uložila značajna sredstva na unapređenju promocije opštine, unapređenju turističke infrastrukture, razvoju poljoprivrede. Otvorene je reprezentativna kancelarija Turističke organizacije Višegrad i Turističkog info centra, uspostavljena je Poljoprivredna zadruga, a u planu je otvaranje Višegradske kuće i promocije tradicionalnih proizvoda. Strategija održivog razvoja Opštine Višegra za period 2018-2027 je u fazi javne rasprave gde su turizam i poljoprivred prepoznati kao prioriteta za razvoja Opštine Višegrad.

1. Iskustva u implementaciji aktivnosti baziranih na pristup razvoja teritorije u 7 prekograničnih regiona u sklopu projekta finansiranog od strane Evropske Unije: “Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja prekograničnih područja”

Predrag Marković, SWG predstavnik je naglasio da SWG RRD kao međunarodna organizacija okuplja reprezentativne predstavnike Ministarstva odgovornih za poljoprivredu sa teritorije Zapadnog Balkana.

Pisanje projekata, povezvanje i edukativna komponenta su jako bitne. Procedure su striktno, ali su propisane od strane Evropske Unije. Organizacijom sastanaka grupe zainteresovanih strana se stiču veća iskustva. Veće interesovanje je zabeleženo u regionima u kojima je podržano više aktivnosti. Rezultati su različiti zavisno od regiona, kao i očekivanja korisnika. Studijske posete SWG regionima su organizivane kako bi se razmenile ideje, radi proširenja kapaciteta, da vidimo šta to znamo i koja su nam iskustva potrebna.

2. Pregled podržanih manifestacija, obuka i studijskih poseta baziranih na pristupu razvoja teritorije u prekograničnom regionu “Drina-Tara” u sklopu projekta finansiranog od strane Evropske Unije: “Regionalna saradnja i umrežavanje u oblasti poljoprivrede, ruralnog i ekonomskog razvoja prekograničnih područja”

U ovoj godini glavne aktivnosti u okviru SWG EU projekat u regionu „Drina-Tara“ su bile fokusirane na podršku manifestacijama, podizanju kapaciteta i promociji regiona. Podržano je ukupno 9 manifestacija, gde je od strana projekta ostvareno 17 000 EUR direktne podrške. Na manifestacijama je ukupno učestvovalo 4775 učesnika od toga 1847 žena i zabeleženo oko 115 480 posetilaca. Ostvareno je direktnih prihoda za učesnike u iznosu od oko 72.600 EUR, dok je procena direktnih prihoda na lokalnu/regionalnu ekonomiju u iznosu od 473.060 EUR.

Kroz projekat je realizovana obuka „Razvoj lanaca vrednosti u turizmu i agrobiznis sektoru - instrument za jačanje konkurentnosti prekograničnih regiona i ulazak malih proizvođača lokalnih proizvoda na regionalno tržište“ u periodu od 16-18.04.2018 na Zlatiboru. Mapirana su dva lanaca vrednosti u turizmu i agrobiznis sektor, organizovan sastanak sa menadžmentom Hotela „Mona“ Zlatibor i prezentovan koncept „Planinski doručak“ kao jedan od primera lanca vrednosti.

U okviru projekta su organizovane su 2 studijske posete:

- Studijska poseta primera dobre prakse u proizvodnji jabuke u prekograničnom regionu „Drina-Tara“ za predstavnice Udruženja „Dani jabuke“ iz Goražda, 24-28.09.2018
- Studijska poseta primer dobre prakse prekograničnog regiona „Drina-Tara“ u diverzifikaciji ruralne ekonomije, 02-04.10.2018

U sklopu CEI projekta: "Promocija tradicionalnih proizvoda od mesa i razmjena primjera dobrih praksi u mesno prerađivački sektor na Zapadnom Balkanu (EXQUISITE)" organizovan je Mini sajam tradicionalnih proizvoda od mesa i razmena primera dobre prakse u sektoru prerade mesa na Zapadnom Balkanu u sklopu Foruma poljoprivredne politike (APF 2018) u periodu od 16-18.10.2018 na Jahorini. Učešće su uzeli proizvođači suhomesnatih proizvoda sa teritorije Zapadnog Balkana i eminentni stručnjaci na ovu temu.

Realizovane aktivnosti u prekograničnom regionu podržane od strane drugih donatora:

Podržano je 9 manifestacija, gde je ostvareno 19 000 EUR direktne podrške. Na manifestacijama je učestvovalo 1980 učesnika od toga 621 žena i zabeleženo oko 17 610 posetilaca. Procena direktnih prihoda za učesnike ostvarena u iznosu od 21.040 EUR, dok je procena direktnih prihoda na lokalnu/regionalnu ekonomiju u iznosu od 64.500 EUR.

Podržan je nastup i prezentacija tradicionalnih proizvoda na 85. Međunarodnom sajmu poljoprivrede u Novom Sadu, u period od 21-25.maja 2018.

Organizovane su dve obuke:

- Promocija i prodaje turističkih i poljoprivrednih proizvoda preko interneta (On –line marketing u turizmu) je organizovana u periodu od 4-6.06.2018, Jahorina
- Upravljanje projektnim ciklusom, 3-5. jul 2018 u Bijeljini.

3. Diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim prekograničnim područjima kroz uspostavljanje malih lanaca vrednosti

Mapiranje lanca vrednosti u turizmu je proces koji je započeo aprila 2018.godine gde je urađena procena potencijala za diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti u ruralnim prekograničnim područjima kroz razvoj malih lanaca vrednosti. Okvir za kreiranje programa je vezan za indikatore zapošljavanja i kreiranje dodatnih prihoda.

Prekogranični region „Drina-Tara“ ima potencijal za razvoj. U ovom regionu na osnovu urađenih analiza konstatovana je vrlo složena situacija, što u jednu ruku predstavlja izazov za nastavak aktivnosti. U narednom periodu je potrebno razvijati lance vrednosti u turizmu kao mogućnosti stvaranja dodate vrednosti kroz različite aktivnosti. Ideja nije razvijanje primarne proizvodnje, već prerada i plasman proizvoda na tržište. Prerada poljoprivrednih proizvoda može biti omasovljena jedno u slučaju stvaranja dodate vrednosti. Grupa zainteresovanih strana smatra da je potrebna dalja projektna podrška u edukaciji, jačanju

kapaciteta i promociji regiona kao i u drugim projektnim aktivnostima kojima je moguće stvoriti dodatnu vrednost poljoprivrednih proizvoda i daljeg razvoja turizma.

Zaključci sa sastanka:

Grupa zainteresovanih strana prekograničnog regiona „Drina-Tara“ podržava dalji rad na prepoznavanju vrednosti i integraciji turizma i stvaranju dodatne vrednosti poljoprivrednim proizvodima. Prisutni su naglasili da postoje mogućnosti, ali da šanse nisu dovoljno prepoznate, pa su u skladu sa tim predložene sledeće akcije:

- Formiranje zajedničke ponude regiona (nedostaje nam inicijativa, iskustvo, znanje, novac).
- Povezivanje više prekograničnih regiona
- Izrada zajedničkih programa razvoja ruralnih područja od strane Turističkih organizacija, Turističkih agencija i seoskih domaćinstava
- Razvijanje agroturizma
- Unapređenje promocije kroz angažovanje marketing eksperata
- Unapređenje postojeće ponude
- Pružiti pomoći korisnicima koji su već ušli u oblast ruralnog razvoja
- Edukacija seoskih domaćinstava i tour operatera koja uključuje i aktivnosti na unapređenju komunikacije sa turistima
- Pravljenje preseka stanja potencijala kroz mapiranje problema seoskih domaćinstava
- Pružanje pomoći u širenju proizvodnje na selu kroz nabavku opreme
- Staviti fokus se na decu i mlade.

Pripremila:

Danica Nešević

Regionalni koordinator za prekogranični region „Drina-Tara“

Danica Nešević